საქონლის დაკვლის ებრაული მეთოდი

არნოლდ ლიზი

ნაციონალ-სოციალისტური ბიბლიოთეკა

•ბათუმი 2026•

საქონლის დაკვლის ებრაული მეთოდი

არნოლდ ლიზი

სამეფო ვეტერინარ-ქირურგთა კოლეგიის წევრი
(M.R.C.V.S.)

„შეხიტას“ კანონიერი სასტიკი პრაქტიკა

ბრიტანელთა გამომცემლობა
პრინსდეილ როუდი *74*, ლონდონი, ***W.11***

ბრიტანეთის მოქმედი კანონმდებლობა საკვებად განკუთვნილი ცხოველების დაკვლასთან დაკავშირებით

1933 წლის „ცხოველთა დაკვლის შესახებ“ კანონი ითვალისწინებს, რომ ადამიანის საკვებად განკუთვნილი ყველა ცხოველი უნდა მოიკლას მექანიკური ინსტრუმენტით ელექტრული ან მექანიკური გაბრუების (დაბანგვის) შემდეგ, გარდა სამი მნიშვნელოვანი გამონაკლისისა:

1. ღორები — იმ შემთხვევაში, თუ მიუწვდომელია ელექტროენერგია, რომლითაც ეს ცხოველები იბანგებიან ელექტრული შოკით, ხორცის (ტანხორცის) დაზიანების გარეშე.
2. ცხვრები — გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ადგილობრივი ხელისუფლება იცავს მათ თავისი შიდა დებულებებით (კანონქვემდებარე აქტებით), სადაც მითითებულია, რომ მათ სავალდებულო გაბრუება უნდა გაიარონ.
3. ყველა ცხოველი**,** რომელიც იკლება ებრაელთა ან მუსლიმთა **(**მაჰმადიანთა**)** საკვებად**.**

არ არსებობს არანაირი რეალური გამართლება ამ აკრძალვებიდან გამონაკლისის დაშვებისთვის.
ცხოველთა უფლებების დამცველ მრავალ საზოგადოებას ძალიან ხანგრძლივი და მძიმე ბრძოლა დასჭირდა იმ არადამაკმაყოფილებელ ეტაპამდეც კი მისასვლელად, რასაც 1933 წლის კანონით მივაღწიეთ. მათ შეხვდათ უზარმაზარი წინააღმდეგობა სავაჭრო სექტორის მხრიდან. ბრიტანელ ხალხს კი ნამდვილად არ აქვს საამაყოდ საქმე თავისი გულგრილობისა და უმოქმედობის გამო იმ ფაქტის წინაშე, რომ განსაკუთრებით ცხვრები ხშირად დღემდე ექვემდებარებიან საშინელ და სასტიკ სიკვდილს ყასაბის ხელით. მიუხედავად ამისა, მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის დაკვლა

არაებრაული/არამუსლიმური საკვებისთვის, საბოლოოდ, უფრო ჰუმანური გახდა.

რატომ უნდა ემლეოდეთ ებრაელებსა და მუსლიმებს უფლება, რომ თავიანთი საქონელი დახოცონ ნაკლებად ჰუმანური მეთოდებით, ვიდრე ეს ჩვენ თავად მივიღეთ ქვეყანაში, რომელიც თავს ქრისტიანულად აცხადებს და რომლის მოსახლეობაც არიული წარმოშობისაა?

რა თქმა უნდა, აუცილებელია, რომ ადამიანის საკვებად განკუთვნილი ყველა ცხოველი სრულად დაიცალოს სისხლისგან, რაც ყელის გამოჭრით მიიღწევა — ისე, რომ გულმა თავად გამოდევნოს სისხლი ცხოველის ორგანიზმიდან გაჩერებამდე. არიელმა ან ქრისტიანმა გადაწყვიტა, რომ მისი საქონელი ჯერ უნდა გაბრუვდეს, რათა მან ვერ იგრძნოს ჭრილობისგან გამოწვეული ტანჯვა და სიკვდილთან შემდგომი საშინელი ბრძოლა. ებრაელი და მუსლიმი კი ბრიტანული კანონმდებლობით ითხოვენ და იღებენ საგამონაკლისო უფლებას, რომ არ მიჰყვნენ ბრიტანელის მაგალითს.

რატომ**?**

გამართლება ის არის, რომ ებრაელისა და მუსლიმისთვის საკვები ცხოველების დაკვლა რელიგიურ რიტუალად უნდა ჩატარდეს, ხოლო ეს რიტუალი არ უშვებს ყელის გამოჭრამდე ცხოველის გაბრუების ჰუმანურ პროცესს.
სინამდვილეში, მუსლიმები ნებაყოფლობით ამბობენ უარს გაბრუებასთან დაკავშირებულ რელიგიურ პრეტენზიებზე. მე თავად აღმომიჩენია აღმოსავლეთში, რომ ისინი ადვილად თანხმდებიან, საკვებად განკუთვნილ ცხოველს თავში ესროლონ, თუკი ყელი (ლოცვის წარმოთქმით) მაშინვე გამოეჭრება, სანამ სისხლი ჯერ კიდევ თავისუფლად მოედინება.

„უოკინგის მეჩეთის" იმამმა 1928 წლის 4 სექტემბერს ცხოველთა დაცვის სამეფო საზოგადოებისადმი (R.S.P.C.A.) მიწერილ წერილში აღნიშნა, რომ, მისი აზრით, „ჰუმანური მკვლელის" (გაბრუების ინსტრუმენტის) გამოყენება არ ეწინააღმდეგება ყურანის მითითებებს.

თუმცა ებრაელების შემთხვევაში, ცხოველთა დაცვის საზოგადოებები წააწყდნენ კატეგორიულ უარს ამ სასტიკ „რელიგიურ" ჩვეულებაზე უარის თქმაზე — მიუხედავად იმისა, რომ ბრიტანეთში მცხოვრები თითოეული ებრაელი, რასაც არ უნდა ამბობდეს კანონი, უცხოელი და უცხოტომელია. ელექტროენერგიით გაბრუებაც კი მიუღებლად გამოაცხადეს რაბინებმა.

ამ ცხოველთა დამცველი საზოგადოებებიდან მხოლოდ ერთმა გაუწია რეალური წინააღმდეგობა ებრაელებს, დანარჩენები დანებდნენ იმ დიდძალი შესაწირავების გამო, რომლებსაც ებრაელებისგან იღებდნენ, რათა ამ ორგანიზაციებს ეს საკითხი სერიოზულად არ დაეყენებინათ. ფული სიყვარულზე ხმამაღლა ლაპარაკობს!

რა არის „შეხიტა" — დაკვლის ებრაული მეთოდი

ეს საკმაოდ მარტივია: ეს არის ყელის გამოჭრა ყურიდან ყურამდე წინასწარი გაბრუების გარეშე და ცხოველის მიტოვება სისხლისგან დასაცლელად და მოსაკლავად.

სანამ ყელის გამოჭრა მოხდება, ხარი (საჭურისი ხარი) იატაკზე უნდა დაეცეს, ანუ მოხდეს მისი „წაქცევა". ამისთვის სხვადასხვა მეთოდს იყენებენ. ჩვეულებრივი პროცედურაა ფეხების თოკით შეკვრა, თოკის

ბოლოს კედელში ჩამაგრებულ რგოლში გატარება და მისი ქაჩვა, სანამ ცხოველი არ წაიქცევა.

ბუნებრივია, სასაკლაოს მყარ იატაკზე ეს საკმაოდ უხეში პროცედურაა. როდესაც დაცემისას ცხოველს რქა უტყდება (რაც ხანდახან ხდება კიდეც), ეს მას ძლიერ ტანჯვას აყენებს, რადგან მსხვილფეხა რქოსან პირუტყვში გატეხილი რქა გატეხილი ძვლის ტოლფასია (მას შიგნით ძვლოვანი გული აქვს).

წაქცევისას მიყენებული დარტყმის შესარბილებლად ინდური კაუჩუკისა თუ ჩალის ლეიბებსაც იყენებდნენ, თუმცა ეს მეთოდი ფართოდ გავრცელებული არ არის.

ებრაელმა, გვარად ვაინბერგმა, ვეტერინარი ქირურგის გამოგონება მოარგო ებრაული წესით დაკვლისას ხარების უმტკივნეულოდ წაქცევის ამოცანას. ამის შედეგად შეიქმნა მოწყობილობა, რომელიც „ვაინბერგის გალიის" (Weinberg Pen) სახელითაა ცნობილი. მასში შეყავთ ხარი და ამაგრებენ. შემდეგ ეს გალია ცხენების საოპერაციო მაგიდის მსგავსად ტრიალდება, სანამ ხარი გულაღმა არ აღმოჩნდება, ყელის გამოსაჭრელად გამზადებული. თუმცა, როგორც ლიდსის ებრაულმა ორგანიზაციამ „ბნაი ბრითმა" (B'nai B'rith) 1927 წელს აღნიშნა, „ვაინბერგის გალიას" მაშინაც კი, როდესაც ის დამონტაჟებულია არ იყენებენ, თუ მნახველებს არ ელოდებიან (თუმცა, ახლახან მიღებულმა კანონმა მისი გამოყენება სავალდებულო გახადა).

ყელის გამოჭრისას, ჩვეულებრივი ხარის შემთხვევაში, ჭრილობის სიგრძე თორმეტ დუიმს (დაახლოებით 30 სმ) აღწევს, ხოლო თავის უკან გადაწევისას ის თორმეტი დუიმის სიგანეზე იხსნება. თავის ასე უკან გადაჭიმვა, ყელის ქსოვილების დაჭიმვის მიზნით, სპეციალური ბერკეტით ხდება.

საღი აზრის პოზიცია

თუ გავითვალისწინებთ, რომ კანის თორმეტდუიმიანი (დაახლოებით 30 სმ) მონაკვეთი იჭრება — თუნდაც დანა უაღრესად ბასრი იყოს — შეუძლებელია ვინმეს დააჯერო, რომ საქონლის დაკვლის ებრაული მეთოდი გამართლებულია, სანამ ტკივილის აცილების (გაბრუების) სხვა გზები არსებობს. ბავშვიც კი ძალიან სწრაფად ხვდება (ეს ერთ-ერთი პირველი რამ არის, რასაც ის სწავლობს), რომ კანზე მცირე ნაკაწრის მიყენებაც კი ძლიერ ტკივილს იწვევს. მიუხედავად ამისა, საკუთარი რეპუტაციის საზიანოდ, „შეხიტა“ ბევრმა დაიცვა, მათ შორის ფიზიოლოგებმა და ვეტერინარმა ქირურგებმაც.

მე ვამტკიცებ, რომ ნებისმიერ ინდივიდს, უბრალო საღი აზრის გამოყენებით, ისევე შეუძლია განსაჯოს, მტკივნეულია თუ არა „შეხიტა“, როგორც ნებისმიერ ეგრეთ წოდებულ „ექსპერტს“.

თუ ეს მტკივნეული არ არის, რატომ არის აუცილებელი ცხოველის წაქცევა ამ პროცედურის ჩატარებამდე?

თუ ეს მტკივნეული არ არის, ამ მეთოდით რატომ არ სჯიან დამნაშავეებს სიკვდილით კისრის მალების გაწყვეტის (ჩამოხრჩობის) სანაცვლოდ?

ისეთი განცხადებაც კი მსმენია, რომ “ეს რომ მტკივნეული იყოს, ხარები იღრიალებდნენო!”შეძლებდით ყვირილს, ყელი რომ გქონდეთ გამოჭრილი?

თუმცა, ხალხს მაინც აინტერესებს ექსპერტთა მოსაზრებები, ამიტომ ქვემოთ სწორედ მათ გაეცნობით.

ექსპერტთა მოსაზრებები, რომლებიც გმობენ „შეხიტას“

შესაძლოა, საქონლის დაკვლის ებრაული მეთოდის ყველაზე ავტორიტეტული დაგმობა გახლდათ საადმირალო კომიტეტის 1904 წლის ანგარიში. აღნიშნული კომიტეტი ამ საკითხით საზღვაო ფლოტის ულუფებით მომარაგების თვალსაზრისით იყო დაინტერესებული. დასკვნას მხარს უჭერდა ორი ფიზიოლოგი: პროფესორი ე. ჰ. სტარლინგი (ლონდონის უნივერსიტეტის კოლეჯის ჯოდრელის სახელობის ფიზიოლოგიის პროფესორი) და სერ მაიკლ ფოსტერი (კემბრიჯის უნივერსიტეტის ფიზიოლოგიის პროფესორი). ანგარიშის დასკვნით: „ებრაული სისტემა ვერ აკმაყოფილებს სისწრაფის, ზედმეტი ტკივილისგან გათავისუფლებისა და ცნობიერების მყისიერი დაკარგვის პირველად მოთხოვნებს“ და „სანამ არ შემუშავდება ცხოველის უგონო მდგომარეობაში მოყვანის რაიმე მეთოდი, ეს პრაქტიკა არ უნდა იყოს დაშვებული მთავრობის დაქვემდებარებაში მყოფ არცერთ დაწესებულებაში“. ეს, ეჭვგარეშეა, საკმარისად კონკრეტული განცხადებაა, თუმცა ეს 35 წლის წინანდელი ანგარიში უბრალოდ თაროზე შემოდეს და მის საფუძველზე არაფერი გააკეთეს.

იმ დროს საადმირალოს პირველი ლორდი იყო სელბორნის გრაფი, რომელიც მანამდე ებრაელი ჰ. ს. ჩაილდერსის პირად მდივნად მუშაობდა, მოგვიანებით კი ებრაელებთან, ს. ბ. ჯოელთან და სერ ს. ნოიმანთან ერთად გახდა „African Banking Corporation“-ის, ხოლო მონდებთან (ებრაელებთან) ერთად — „Natal Ammonium, Ltd“-ის თანადირექტორი! ეს ანგარიში მას რომც გაპარვოდა, მას შეაჩერებდა ელექტორატი და პრემიერ-მინისტრი, პატივცემული ა. ჯ. ბალფური, რომელმაც მოგვიანებით ებრაელებს პალესტინა აღუთქვა!

დოქტორმა კლაინმა, გერმანიაში, ლენეპის სასაკლაოს დირექტორმა, ცხრა ვეტერინარი ქირურგის თანდასწრებით ჩაატარა მარტივი

ექსპერიმენტები რამდენიმე ცხოველზე, რომლებიც ებრაული მეთოდით დაიკლნენ. ექსპერიმენტი უბრალოდ იმაში მდგომარეობდა, რომ ყელის გამოჭრისთანავე ჭრიდნენ ცხოველის ფეხების შემკვრელ თოკებს. ამის შემდეგ ცხოველები ფეხზე დგებოდნენ, სრულიად ცნობიერად ბარბაცებდნენ, შემდეგ მუხლებზე ეცემოდნენ და საბოლოოდ კოლაფსს განიცდიდნენ. კლაინმა დაადგინა, რომ ცნობიერება ნარჩუნდებოდა ყელის გამოჭრიდან სულ მცირე ორმოცი წამის განმავლობაში. მან დაასკვნა, რომ „ებრაული მეთოდი უნდა აიკრძალოს ჩვენს ცივილიზებულ ქვეყანაში“ და როდესაც ჰიტლერი მოვიდა ხელისუფლებაში, ის მართლაც აიკრძალა.

რა თქმა უნდა, კლაინის მიერ დაკვირვებულ ცხოველებში სიკვდილი ბევრად უფრო სწრაფად დგებოდა, ვიდრე უძრავად დაფიქსირებულებში, რადგან წამოდგომისა და მოძრაობისას კუნთების დაჭიმვა სისხლდენას მნიშვნელოვნად აჩქარებდა.

ლონდონის კორპორაციის ვეტერინარულმა ინსპექტორმა, ჯეიმს კინგმა განაცხადა, რომ მისი გამოცდილებით, ებრაული მეთოდით დაკლულ ცხოველებს ჭრილობის მიყენების შემდეგ ცნობიერების დაკარგვისთვის სამი ან ოთხი წუთი სჭირდებოდათ.

1933 წელს კითხვარი გაეგზავნა ჰოლანდიელ 605 ვეტერინარ ქირურგს, რის შედეგადაც 500-მა მათგანმა დაგმო ებრაული მეთოდი, როგორც გაუმართლებელი. მომდევნო წელს, გაზეთმა „Melbourne Argus“-მა 29 აგვისტოს გამოაქვეყნა ახალი სამხრეთ უელსის ჯანდაცვის კომიტეტის მთავარი ინსპექტორების ანგარიშები, რომლებიც თითქმის ერთსულოვნად გმობდნენ „შეხიტას“ მისი სისასტიკის გამო.

მრავალი წლის განმავლობაში ეს მეთოდი კანონით აკრძალული იყო ნორვეგიაში, შვედეთში, ფინეთსა და გერმანიის ნაწილებში, ნაცისტური მმართველობის დროს კი ის ყველგან შეჩერდა. შვეიცარია

მას კრძალავს კანონით, რომელსაც უფრო ხშირად არღვევენ, ვიდრე იცავენ.

ეს მეთოდი დიდხანს იყო პირდაპირ დაგმობილი ბრიუსელის სასაკლაოს დირექტორის მიერაც.

პარლამენტის წევრმა ფ. მარშალმა თემთა პალატაში ისაუბრა ამ თემაზე: „ჩემი ვერცერთი სიტყვა," — თქვა მან, — „ვერ აღწერს ებრაული დაკვლის მეთოდის საშინელებას. ეს არის სისასტიკისა და ტკივილის აბსოლუტური მწვერვალი". ალბათ გაგიკვირდებათ, რომ ის შემდეგ არჩევნებში დამარცხდა.

ებრაული დაკვლის მეთოდის დამცველები

პროფესორი სერ ლეონარდ ჰილი, ფიზიოლოგი, ამბობს (*Lancet*, 1923 წლის 22 დეკემბერი), რომ ხარი ვერ გრძნობს ებრაული დანის ჭრილობას. სხვა დროს (1932 წლის მაისში, ებრაელი ყასაბების აუდიტორიის წინაშე გამოსვლისას) მისი თქმით, ეჭვი არ ეპარებოდა იმაში, რომ „ვაინბერგის გალიის" გამოყენებისას „ცხოველი ამ მეთოდით გადადის ცნობიერების აბნევის მდგომარეობაში, რაც ჰიპნოზურ კონდიციას უტოლდება". სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, პროფესორი გვთავაზობს იდეას, რომ ცხოველის დაჰიპნოზებისთვის საკმარისია მისი გულაღმა გადაბრუნება! მე კი ვვარაუდობ, რომ ჰიპნოზურ მდგომარეობაში თავად პროფესორი იყო შესული და დარწმუნებულნი ვართ, რომ ეს სწორედ მჭიდრო ებრაულმა ურთიერთობებმა გამოიწვია.

სხვა ფიზიოლოგმა, სერ უ. ბეილისმაც დაიცვა „შეხიტა", თუმცა ასეთი გვარის პატრონისა და მოსეს სახელის მქონე მამის შვილისგან ეს სულაც არ არის გასაკვირი.

გენერალმა სერ ჯონ მურმა, პირველი მსოფლიო ომის დროინდელი ვეტერინარული სამსახურის დირექტორმა, 1931 წელს მიწერა „შეხიტას საბჭოს“: „მიმაჩნია, რომ ებრაული რიტუალის მიხედვით ჭრილობის მიყენებისას ყელის მსხვილი სისხლძარღვების სრული გადაჭრა სიცოცხლის მოსასპობად სწრაფი და ჰუმანური მეთოდია“.

თუმცა სერ ჯონი მასონი გახლავთ და დოქტორ კლაინის უკვე ნახსენები ექსპერიმენტების გათვალისწინებით, შეგვიძლია მისი მოსაზრება უგულებელვყოთ და აგდებულად მივიჩნიოთ. გარდა ამისა, ხერხემლის არტერიები ტვინს სისხლის მნიშვნელოვანი რაოდენობით ამარაგებს, ცხოველისთვის ყელის გამოჭრისას კი ეს არტერიები არ იჭრება.

სამეფო ვეტერინარული კოლეჯის განსვენებულმა დირექტორმა, სერ ფრედერიკ ჰობდეიმ, ებრაული მეთოდი მსოფლიოში ყველაზე ჰუმანურად აღწერა (*Jewish Chronicle*, 1938 წლის 28 ნოემბერი, გვ. 12). თუმცა, 1927 წლის ივლისში ჰობდეიმ მიწერა გაზეთ *Jewish Chronicle*-ს, სადაც აღნიშნავდა, რომ მას უცხოურ სასაკლაოზე ჯგუფი მიჰყავდა, მათ შორის ქალბატონებიც: „და ჩვენ გვქონდა უბედურება, შევსწრობოდით ორ შემთხვევას, როდესაც ებრაული წესით დაკვლისას, ცხოველებს წაქცევისას რქები სრულიად მოჰტყდათ. ეს სანახაობა უაღრესად ამაზრზენი იყო გამოცდილი და გულქვა ადამიანისთვისაც კი“. რა უცნაური აზროვნებაა! მე მეგონა, უბედურება ხარებს დაატყდათ თავს და არა მაყურებლებს. სერ ფრედერიკის „გულქვაობა“ სამ მასონურ ლოჟაში იყო გამოჭედილი (№3386, №2190 და №4474), რომელთაგან ამ უკანასკნელის ერთ-ერთი დამფუძნებელი თავად გახლდათ.

სერ ს. ა. ლოვატ ევანსს, ლონდონის უნივერსიტეტის ფიზიოლოგიის პროფესორს, ებრაელი ს. როთი თავის წიგნში „ებრაული წვლილი ცივილიზაციაში“ ასე ციტირებს: „ბედნიერი ვიქნებოდი დამეჯერებინა, რომ ჩემი საკუთარი აღსასრული ისეთივე სწრაფი და უმტკივნეულო იქნება, როგორიც უდავოდ არის ამ მეთოდით

დაკლული პირუტყვის სიკვდილი“. სიტყვები არ მყოფნის ამ უცნაური განცხადების შესაფასებლად.

ამ მეთოდის ზოგიერთი ებრაელი აპოლოგეტის განცხადება თითქმის სასაცილოც კი იქნებოდა, თემა ასეთი ბნელი და საშინელი რომ არ იყოს.

ებრაელმა ვაინბერგმა, ლიდსის „ბნაი ბრითის“ წინაშე გამოსვლისას თქვა: „არტერიების გადაჭრის მომენტში ცხოველი სასიამოვნო, სიზმრისეულ მდგომარეობაში გადადის უგონოდ“.

Jewish Chronicle (1923 წლის 16 მარტი) წერს: „თუ ხორცის ჭამა აუცილებლობაა, მაშინ სრული სისულელე, თვალთმაქცური სიყალბე და ფარისევლობაა დარდი იმ ერთ ან ორ დამატებით წამზე, რაც ხორცის მოპოვებისას ცხოველს ტკივილს აყენებს“. ვეთანხმებით — ეს ასე იქნებოდა ებრაელისთვის, მაგრამ არა საშუალო არიელისთვის, რომელიც ერთ ან ორ წამსაც კი გარკვეულ მნიშვნელობას ანიჭებს, ხოლო ორმოც წამსა თუ მეტს სრულიად საკმარისად მიიჩნევს ამ მეთოდისა და მისი ყველა დამცველის დასაგმობად.

როდესაც ებრაელ სერ სამუელ მონტეგიუს 1904 წლის საადმირალოს კომიტეტის წინაშე ჰკითხეს, ისურვებდა თუ არა თავად ასეთ მოპყრობას, მან უპასუხა: „მე ვერ ჩავწვდები ხარის გრძნობებს“. მან ასევე განაცხადა, რომ ინდური კაუჩუკის ლეიბები „ყველგან გამოიყენებოდა“ ხარების წაქცევისას მიყენებული დარტყმის შესარბილებლად, რაზეც კომისიის წევრებმა მიუგეს, რომ მსგავსი ლეიბები არსად შეხვედრიათ! საბოლოოდ, ებრაელმა თავი იმით გასცა, რომ ახსენა თავისი შეთავაზება 200-ფუნტიან ჯილდოზე იმ ანესთეზიური საშუალების შექმნისთვის, რომლის გამოყენებაც ებრაული დაკვლის მეთოდში გახდებოდა შესაძლებელი. მაგრამ რა საჭიროა ანესთეზია, თუ „შეხიტათი“ სიკვდილი უბრალოდ „სასიამოვნო, სიზმრისეულ მდგომარეობაში უგონოდ გადასვლაა“?

ამ მეთოდის ყველა ამ ქება-დიდების წაკითხვისას გვიკვირს, თუ როგორ ვერ დაიყოლიეს ცხოველთა დაცვის სამეფო საზოგადოება (R.S.P.C.A.), რომ მხარი დაეჭირა მათთვის, თუმცა ფაქტი ფაქტად რჩება — ისინი მათ მხარს არ უჭერენ. რატომ?

კიდევ ერთხელ ვიმეორებ: იმიტომ, რომ წმინდა საღი აზრი გვეუბნება - ყელის გამოჭრა ყურიდან ყურამდე საშინლად მტკივნეული პროცესია და შეუძლებელია ჭკუათმყოფელი ადამიანების საპირისპირო მოსაზრებები პატიოსანი და გულწრფელი იყოს.

„შეხიტას“ ფართო გამოყენება

ჩემი მკითხველების უმეტესობას, სავარაუდოდ, ჰგონია, რომ „შეხიტა“ მხოლოდ ებრაელთა საკვებად განკუთვნილ ცხოველებზე გამოიყენება. უაღრესად მნიშვნელოვანია მათ გააცნობიერონ, რომ ეს მეთოდი ბევრად უფრო ფართოდ გამოიყენება.

ბრიტანეთის სურსათის მინისტრის მონაცემებით, 1948 წელს „შეხიტას“ მეთოდით დაკლული ხარების რაოდენობამ 80 000 შეადგინა. იმავე წელს ამ წესით დაკლული ხარების, ხბოებისა და ცხვრების 20 000 ტონა ხორციდან კოშერულ ყასაბებთან მხოლოდ 5 500 ტონა წავიდა. ანტვერპენში მთელი მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვი ამ მეთოდით იკლება, ხოლო ნიუ-იორკში — 90 პროცენტი (ყოველკვირეულად დაახლოებით 8 000 სული მსხვილფეხა პირუტყვი და 100 000 ცხვარი).

რატომ ხდება ასე**?**

იმიტომ, რომ ებრაული მეთოდით დაკლული ცხოველის ტანხორცის უმეტეს ნაწილს არაებრაელები მოიხმარენ. ებრაული რიტუალი ებრაელებს უკრძალავს საკვებად დაკლული ცხოველის უკანა

მეოთხედის ჭამას, თუ ეს ნაწილი არ დაექვემდებარა პროცესს, რომელსაც „ფორგინგი“ (Porging) ეწოდება. ეს პროცედურა გულისხმობს დისექციის (ანატომიური გაკვეთის) გზით გარკვეული სისხლძარღვებისა და ცხიმის ამოღებას — დისექციას, რომელიც გარკვეულ უნარებს მოითხოვს და რომელსაც, შესაბამისად, იშვიათად მიმართავენ. ამრიგად, „შეხიტათი“ დაკლული თითქმის თითოეული ცხოველის სრული უკანა ნაწილი ხელმისაწვდომი რჩება არაებრაული მოსახლეობის მიერ მოხმარებისთვის.

სწორედ ეს არის მიზეზი, რის გამოც ამ მეთოდით დაკლული ცხოველების რაოდენობა ასე მნიშვნელოვნად აღემატება ებრაელი მოსახლეობის მოთხოვნილებებს.

ფულის კეთება სიტუაციის გასაღებია

ის დამაბრკოლებელი ტაქტიკა, რომელსაც ებრაელები იყენებენ ჩვენი ცხოველების ამ არასაჭირო ტანჯვის აკრძალვის აღსაკვეთად, გამოწვეულია იმ ფაქტით, რომ ებრაული თემი უზარმაზარ თანხებს იღებს ებრაელი ყასაბების (შოხეტების) მომსახურების გადასახადებიდან. 1939 წელს, გლაზგოში, ეს გადასახადი თითო სულზე 13 შილინგს შეადგენდა, სანამ მას 15 შილინგსა და 6 პენსამდე გაზრდიდნენ.

ეს გადასახადები ხმარდება ებრაელთა რელიგიურ განათლებასა და სხვა ებრაულ მიზნებს. ვინაიდან აღნიშნული საფასური შედის მომხმარებლისთვის ხორცის საბოლოო ფასში, აქედან გამომდინარეობს, რომ ამ ეგრეთ წოდებულ ქრისტიანულ ქვეყანაში გადახდილი „შეხიტას“ საფასურის უმეტეს ნაწილს რეალურად არაებრაელები იხდიან — ისინი, ვინც ამ ხორცის უდიდეს ნაწილს მოიხმარენ. ამრიგად, არაებრაელს ეშმაკურად აიძულებენ, ბრიტანული ხარებისადმი ზედმეტი სისასტიკის ფასად,

დააფინანსოს ებრაული განათლება და ებრაული საქველმოქმედო ორგანიზაციები!

იცოდით ეს? ახლა უკვე იცით.

აი იმ ებრაული საქველმოქმედო ორგანიზაციების სია, ლივერპულის „შეხიტას საბჭოს“ (*Shechita Board*) ნამატი სახსრებიდან 1934 წელს გაცემულ გრანტებთან ერთად (მონაცემები აღებულია გაზეთ *The Jewish Chronicle*-ის 1934 წლის 15 ივნისის გამოცემიდან):

- ებრაელთა მზრუნველთა საბჭო **(Jewish Board of Guardians):** 130 ფუნტი
- თალმუდ-თორის სკოლები **(Talmud Torah Schools):** 130 ფუნტი
- ლივერპულის იეშივა **(Liverpool Yeshiva):** 100 ფუნტი
- ებრაული სკოლები **(Hebrew Schools):** 42 ფუნტი
- საქველმოქმედო დაკრძალვების საბჭო **(Charity Funerals Board):** 50 ფუნტი
- საზოგადოება „ლეხემ ანიმი“ **(Lechem Aneyim Society):** 50 ფუნტი
- საზოგადოება „სომეხ ნოფლიმი“ **(Sornech Noflim Society):** 50 ფუნტი
- საზოგადოება „გემილუთ ხასადიმ“ **(Gemiluth Chasodin Society):** 35 ფუნტი
- ებრაელთა დამხმარე საზოგადოება **(Hebrew Provident Society):** 25 ფუნტი
- ქალთა საზოგადოება „ბიკურ ხოლიმი“ **(Ladies' Bikur Cholim Society):** 25 ფუნტი
- ებრაელთა დროებითი თავშესაფარი **(Jewish Temporary Shelter):** 10 ფუნტი 10 შილინგი
- ებრაელ ობოლთა დახმარების საზოგადოება **(Jewish Orphan Aid Society):** 10 ფუნტი 10 შილინგი
- ებრაელ ქალთა საქველმოქმედო დაწესებულება **(Jewish Ladies' Benevolent Inst.):** 6 ფუნტი 6 შილინგი

- ებრაული ფილანტროპიული საზოგადოება **(Hebrew Philanthropic Society):** 5 ფუნტი 10 შილინგი
- ებრაელ გოგონათა დაცვის საზოგადოება **(Society for Protection of Jewish Girls):** 5 ფუნტი 5 შილინგი
- ლივერპულის ებრაელ ბავშვთა საზაფხულო სახლი **(Liverpool Jewish Children's Country Home):** 5 ფუნტი 5 შილინგი
- ებრაელ ბიჭუნათა სამოსით უზრუნველყოფის საზოგადოება **(Jewish Boys' Clothing Society):** 3 ფუნტი 3 შილინგი
- ღარიბი ებრაელების სამოსით უზრუნველყოფის მკერავთა საზოგადოება **(Sewing Society for Clothing Jewish Poor):** 3 ფუნტი 3 შილინგი
- ებრაელ ბავშვთა სამოსით უზრუნველყოფის საზოგადოება **(Jewish Children's Clothing Society):** 3 ფუნტი 3 შილინგი
- რაბინული კომისია შოხეტების **(**ყასბების**)** ლიცენზირებისთვის **(Rabbinical Commission for Licensing of Shochetim):** 10 ფუნტი

ვარშავის შესახებ წერისას, იგივე გაზეთი აღნიშნავს (1935 წლის 8 თებერვალი): „ცნობილი კოშერული ხორცის გადასახადი კვლავ რჩება რელიგიური ებრაული თემის მთავარ ფინანსურ საყრდენად“.

1937 წლის 15 ოქტომბერს გაზეთი წერდა: „(ებრაული) რელიგიური განათლების სასიცოცხლო საქმისთვის ხელმისაწვდომ ფონდებს მატერიალური შევსება ნაწილობრივ „შეხიტას საბჭოს“ ნამატიდან მოეპოვა“.

ასევე, ზემო სილეზიაში „შეხიტას“ აკრძალვის თაობაზე გაზეთი იუწყებოდა (1933 წლის 29 სექტემბერი): „რაბინები იტანჯებიან და ბევრმა მათგანმა ვერ შეძლო ხელფასის მიღება რიტუალური დაკვლის არარსებობის გამო. ისევე, როგორც სხვა ქვეყნებში „შეხიტა“ წარმოადგენდა შემოსავლის წყაროს რაბინებისა და თემის სხვა ლიდერებისთვის. ამ წყაროდან ფინანსდებოდა რელიგიური კლასებიც კი. ახლა რამდენიმე რელიგიური სკოლა უნდა დაიხუროს,

რადგან მასწავლებლები კვირების განმავლობაში უხელფასოდ არიან“.

ახლა ხომ ხედავთ, რა დგას ამ „შეხიტას“ ბიზნესის უკან?

რელიგიური რიტუალი

ზოგიერთი დაუფიქრებელი ადამიანი მიიჩნევს, რომ „შეხიტა“ დაცული უნდა იყოს იმის გამო, რომ ის რელიგიური რიტუალია. „სატი“ — ინდოელი ქვრივების დაწვის ჩვეულება ინდოეთში რელიგიურ რიტუალს წარმოადგენდა, თუმცა ჩვენ ის შევაჩერეთ. „თაგები“ — თანამგზავრების რელიგიური გაგუდვის პრაქტიკა ასევე რელიგიური რიტუალი იყო ინდოეთში და ჩვენ ისიც შევაჩერეთ.

სრულიად სასაცილოა იმის მტკიცება, რომ ამ ჩვენს საკუთარ ქვეყანაში ბარბაროსობა უცხოური რიტუალის დასაცავად უნდა გაგრძელდეს.

„შეხიტა“ არ წარმოადგენს მოსეს კანონის ნაწილს, ის რაბინების მიერ იქნა დაწესებული. ამის მიზეზი ფული იყო.

ებრაელებს ეს მეთოდი არც კი გამოუგონიათ, არამედ ეგვიპტელებისგან გადაიღეს. ბენი-ჰასანის XII დინასტიის ეგვიპტური სამარხების მოდელები აჩვენებენ ამ პროცესს, ხოლო ეგვიპტიდან გამოსვლა (თუკი ის საერთოდ მოხდა) სავარაუდოდ XIX დინასტიის პერიოდში მოხდა.

ჩემი გამოცდილება ცხოველთა მიმართ სიასტიკის აღკვეთის სამეფო საზოგადოებასთან (R.S.P.C.A.)

ხშირად ვცდილობდი, დამეყოლიებინა ცხოველთა მიმართ სიასტიკის აღკვეთის სამეფო საზოგადოება (R.S.P.C.A.), მიეღო ზომები „შეხიტას“ შესაჩერებლად, თუმცა ამაოდ. გილდფორდის ფილიალის შეხვედრებზე, სადაც ეს საკითხი წამოვჭერი, თავმჯდომარე ისე მეპყრობოდა, თითქოს ჯიბის ქურდი ვიყავი. აი, ერთ-ერთი ასეთი შემთხვევის გაზეთისეული ვერსია, რომელიც აღებულია გაზეთ *Surrey Times*-ის 1932 წლის 30 აპრილის გამოცემიდან:

დარბაზში მყოფმა ერთ-ერთმა მამაკაცმა განაცხადა, რომ სურდა კრების ყურადღება მიეპყრო ცხოველთა მიმართ სისასტიკის ამაზრზენ შემთხვევაზე და განმარტა, რომ ეს ეხებოდა დაკვლის ებრაულ მეთოდს.

თავმჯდომარე: „ამ საკითხს დღის წესრიგიდან მოხსნილად ვაცხადებ. არ დავუშვებ მის აქ განხილვას.“

ბ-ნი ა. ს. ლიზი: „ეს არის ცხოველთა მიმართ სისასტიკის აღკვეთის საზოგადოება. განა ებრაული მეთოდი არ მოიცავს ცხოველთა მიმართ სიასტიკეს? დაახლოებით ოცდარვა წლის წინ ის მთავრობამ დაგმო.“

თავმჯდომარე: „მე ვერ დავუშვებ ღია დებატებს ამ საკითხზე. არ დავუშვებ.“ *(დარბაზიდან გაისმა შეძახილები: „სირცხვილია!“)*

ბ-ნი ლიზი: „ჩვენ ვცდილობთ მის შეჩერებას. დარწმუნებული ვარ, კრებას სურს ამის მოსმენა. მოდით, საჯარო გავხადოთ ეს საკითხი.“

თავმჯდომარე: „მე არ დავუშვებ ამას.“

ბ-ნი ლიზი: „მოდით, გავაგრძელოთ ამაზე საუბარი.“

თავმჯდომარე: „თქვენ ვერ გააგრძელებთ ამას აქ, საჯარო კრებაზე.“

აუდიტორიის კიდევ ერთი წევრი: „ეტყვით ამ კრებას, სად შეიძლება ამის განხილვა? ლონდონშიც კი არ აკეთებენ ამას.“

თავმჯდომარე: „ლონდონის კომიტეტი განსაზღვრავს ჩვენს პოლიტიკას. მე უარს ვამბობ ამ კრებაზე ისეთი საკითხის განხილვის დაშვებაზე, რომელიც ცილისწამების რისკს შეიცავს.“

R.S.P.C.A.-ის მხრიდან რეფორმისადმი ამ წინააღმდეგობის რეალური მიზეზი იყო შიში, რომ დაკარგავდნენ ძლიერ ებრაულ და მასონურ ფინანსურ მხარდაჭერას. ვიმედოვნებ, რომ ახალი მდივანი საკმარისად ძლიერი აღმოჩნდება იმისთვის, რომ წამოიწყოს სამართლებრივი პროცესები, რომელთა მეშვეობითაც „შეხიტას“ პრაქტიკა უკანონოდ გამოცხადდება. მე ყოველთვის ვამჩნევდი, რომ აუდიტორია სიმპათიით იყო განწყობილი ჩემი მალისხმევისადმი, ხოლო აღელვებული წინააღმდეგობა მოდიოდა პლატფორმიდან (პრეზიდიუმიდან) და თავმჯდომარისგან.

ბოლოს გაჩვენებთ, თუ როგორ უნდა იყოს შესაძლებელი მოქმედი კანონმდებლობის პირობებშიც კი, პატიოსანმა და ძლიერმა ანტისისასტიკის საზოგადოებამ წერტილი დაუსვას ამ საცოდავი ბიზნესის უმეტეს ნაწილს, თუ სრულად არა.

როგორ შევაჩეროთ ეს

1933 წლის „ცხოველთა დაკვლის შესახებ“ კანონი ნებას რთავს ცხოველების მოკვლას ებრაული მეთოდით, თუმცა მხოლოდ ებრაელთა საკვებად.

აქედან გამომდინარე, თუ ებრაელი ყასაბი იყენებს ამ მეთოდს იმ პირუტყვის დასაკლავად, რომლის ტანხორციც არ დაექვემდებარება „ფორგინგს“ (რიტუალურ დამუშავებას), ის არღვევს კანონს, რადგან ამ პირუტყვის უკანა ნაწილს შეჭამენ არა ებრაელები, არამედ არაებრაელები.
ებრაული მეთოდით დაკლული პირუტყვის ტანხორცის უდიდესი უმრავლესობა არ ექვემდებარება „ფორგინგს“.

რაკი ასეა, ლოგიკითაც და კანონითაც, ებრაელმა ყასაბმა პირუტყვის მოკვლამდე თავად უნდა გადაამოწმოს, არის თუ არა მისი ტანხორცი განკუთვნილი ფორგინგისთვის. თუ იგი მოკლავს ცხოველს ებრაული მეთოდით და ამის შემდეგ ტანხორცი არ დამუშავდება ფორგინგით, მას კანონი ექნება დარღვეული.

ამრიგად, მდიდარ ცხოველთა დამცველ საზოგადოებებს მხოლოდ ინსპექტორის გაგზავნა მართებთ სასაკლაოზე, რათა თვალი ადევნონ ებრაელ ყასაბებსა და ტანხორცის შემდგომ განაწილებას. მხოლოდ ერთი დღის დაკვირვების შედეგად მათ შეეძლებათ იმდენი სისხლისსამართლებრივი დევნა წამოიწყონ, რომ პრაქტიკულად საბოლოოდ მოუღონ ბოლო ებრაული დაკვლის მეთოდის ამ სკანდალს.

Terror-88 Library

Batumi 2026